

T. G. emlékére. A derék férfi emléket ilyen sílány rigmussal bizony nem megisztni — hanem nevéssé tenni, kegyeletlenség volna.

K. Elvira halála. A széplelkű s tehetséges költőleány kora halálán mi is nagy részvétet érzünk; de a költemény, bár nem érdeklődést erőt — jelen alakjában nem közölhető. A keret — a kezdő és befejező stófa, — felesleges, mert semmit sem mond, a mi a többiben benn nem volna s ennek magyarázatul szükséges lenne. A többi pedig hosszú s alakatlan. Az a rész, mely a dajka mesét tartalmazza, szép is, jó is, találó is; de az ahhoz vezető magyarázat hosszadalmas, s az utána következő alkalmazás a mellett hogy hosszú, még lapos is. Kísértés meg, más alakot adni az egészeknek, ha talán eltalálna.

Egy csók. A gondolat, mely a két utolsó sorban nyer kifejezést, csinos volna; de a kidolgozás nagyon foggyatékos, szinte kezdetleges.

L. S. Az Anyámhoz címűnek meleg hangja biztató a szerzőtől jövőben várható még sikerültebb alkotásokra nézve. Ellenben a Simon gazda frívól tárgya, frívól hangja eltévesztett irány kezdete. Ovakodják tőle.

Pagát. Ezme és kifejezés nincsenek arányban. Az eszmékben van igazság, sőt mélység is; de kifejezésre nem jutnak. Kétszer kell elolvasni, míg az ember megérti, mit akar az író voltaképen? s akkor látja, hogy a költői nyelv nehézsége, a forma nyúga miatt a

gondolat sehogy sem tudott költői kifejezésre jutni. — Kár!

Tücsök-dalok. Elég csinos dalezmék vannak bennük itt-ott, de nem tudnak megfelelő kifejezésre jutni. Egyikben pl. ily esetenleggel találkozunk: «Csó-kod, mint kis szárnyas mintám» — mi ez? Ismét ily hangzatlanág: haláláig, a helyett hogy mondani: mind haláláig (a mi jobb rímelt is adna); meg ilyen szörend: «mindig véle csak jelen meg» — a helyett: «mindig csak vele jelen meg» a mi meg rhythmustalan volna. A lyrail dal csak látszik könnyű portékának, de nehézsége éppen abban áll, hogy könnyűnek kell lennie is, látszania is.

Szomorú sejtés. Címét egyszerűen a «nem közölhetők» közé soroznók, ha kísérő levele oly követelő nem volna. Kegyet az írja: nincs szerencséje, mi kiegészítjük azal, hogy nincs tehetsége a költészethez. Néze meg költeménye két első sorát:

Gyakran megkap egy fájó sejtelen
Az elmulás örömtelen nyomán...

micsoda tires, semmit mondó, sőt értelmetlen frázis ez: «az elmulás örömtelen nyomán!» S ilyen a többi is végig. Az ember gondol valamit, azt sem világosan, még úgy sem tudja kifejezni — s ez aztán vers. Nem így lehet célt érni, jó uram.

A lejtőn. Jó szerkezet, tömör előadás. De némi átdolgozásra szorít. Pl. a két első sor, hibás szórendje

miatt, egész félreértésre ad okot, mintha űn a ligetben szedett ibolyát látott volna tavasszal; holott egy leánykát látott, a ki a ligetben ibolyát szedett. Ha e két szó sorrendjét felcseréljük, amaz teszi; ha helyesen sorozzuk, más rim kell rá. Tehát keressen más rímet, de a mondatrend ellen, az értelem rovására, véteni nem szabad. A 2. stófa 3. sorának rhythmustalanságán könnyű segíteni, ott is más szórenddel.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós.
(L. egyetem-tér 6. szám.)

Elővigyázat!!! Utóbbi időben a közönség részéről több felől ama panasz merült fel, hogy az egy-dél valódi, a közönség előtt sok év óta igen kedvelt, Brandt Rich. gyógyszerész által készített, svájci pilulák helyett jó pénzért utánzatokat adnak. Helyén való lesz tehát, a vételnél mindig a szelence körül levő használati utasítást azonnal eltávolítani, s meggyőződni róla, hogy a ragjegyben vörös mezőben fehér kereszt, valamint a Brandt mellett a Rich. név rajta van-e? Minden más kinézésű, Brandt Rich. gyógyszerész svájci pilulái gyanánt eladott készítmény visszautasítandó.

2. SZÁM. 1888. BUDAPEST, JANUÁR 8. XXXV. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG: egész évre 12 frt, POLITIKAI UJDONSÁGOK: egyéttel fél évre 6 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: egész évre 8 frt, POLITIKAI UJDONSÁGOK: egyéttel fél évre 4 * Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: egész évre 6 frt, POLITIKAI UJDONSÁGOK: egyéttel fél évre 3 * Külföldi előfizetőkhez a postailag meghatározott viteldij is csatolandó

Legujabb találmány a férjdivat terén!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség és az igen tisztelt vevőim becses tudomására hozni, hogy fehérnemű- és férjdivat-áru-üzletemet, Budapest, váci utca 22. szám alatt tetemesen nagyobbítottam s akként rendeztem be, hogy a jelenkor igényeinek teljesen megfelelőleg úgy fehérnemű- és férjdivat, valamint a sport-cikknek minden fajából nagy választékban a legjobb minőségben igen solid árak mellett, nagy készletet tartok.

Az általam feltalált és legfelsőbb helyen szabadalmazott és rövid idő alatt a főrangú s a divat terén irányadó körökben felkarolt gomb és gomblyuk nélküli és izzadást felszívó lappal ellátott nappali és béli ingeimre vagyok bátor a nagyérdemű közönség és igen tisztelt vevőim becses figyelmét felkérni.

Ezen legujabb találmány s alantí védjeggyel ellátott szabadalmazott ingeimben egyetlenegy gomb, vagy gomblyuk nincsen, és dacára annak úgy a mell, valamint a nyak oly szilárdan tartatik össze, hogy az önként soha szét nem nyílik, és ennek folytán találmányom által sikerült a férfi-világot teljesen megmenteni a nyakon alkalmazni szokott gallérgomb és annak kellemetlen nyomásától, nemkülönbén a gomblyukak oly gyakorta kiszakadásától, a melynek folytán az ingek soká tartása biztosítva van, ezeken kívül az egyik fölöny pedig az, hogy bármely nagymérvű izzadás mellett is az ingmell folyton kemény marad, miután az ing mellén belül alkalmazott izzadás-felszívólap az izzadság áthatolását gátolja.

Mind ezek folytán ezen cs. és kir. kizárólag szabadalmazott gomb és gomblyuk nélküli ingeim minden eddigi feltalátakat fölülmulják, mert még az eddigi szabadalmazott úgynevezett gomblyuk nélküli ingek csak egyszerűen az egy vagy két mellgomblyukat nélkülözik, de a gallérgomblyukat s annak kellemetlen begombolását és gombnyomását nem, és a kétszeres széles kemény alsó-mellrészt is elég alkalmas a mell dörzsölésére, de az ingmell szétnyílását éppen nem gátolja.

Fentebb leírt s legfelsőbb helyen szabadalmazott rendkívül czélszerű és kiténő állású ingek ára 2 frt 50 kr, legfinomabbak 3 frt. Ajánlom továbbá kiváló dús raktáromat a legujabb nyak-kendők, keztük, zsebkendők, gallér és kézleők, harisnyák, illatszerek és szappanok, esernyők, botok, angol kötött mellények, utazó takarók stb., nemkülönbén bizományi gyári raktáromat dr. Jaeger Gusztáv tanár normal gyapjúáruiból, eredeti gyári árakon.

Kiváló tisztelettel
LATZKOVITS A.
Budapest, váci-utca 20. Nemzeti szálloda épülete.
A cs. és k. kizárólag szabadalmazott gomb és gomblyuk nélküli férjdivat feltalálója és egyedüli készítője.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtárban kapható!
HÖLGYEK TITKÁRA.
LEGUJABB ÉS LEGTELJESEBB LEVELEZŐKÖNYV
NŐK SZÁMÁRA,
minden előforduló alkalmakra való fogalmazási mintákkal, mindenféle társasági, családi, bizalmas és szerelmi levelekkel, különféle ügyirat-mintákkal és alapos útmutatással a levélírás szabályait illetőleg rövid helyesírás-tannal, a magyar polgári jogok és kormányzat ismertetésével stb.
Negyedik bővített kiadás. Ara kemény kötésben 1 frt 50 kr

LEGHÁLÁSABB
Dilettáns-MUNKA.
Meglepő szép!! színompás!!
„DIAPHANIE“
ÜVEGFESTÉS UTÁNZATA.
UTASÍTÁS
és ÁRJEGYZÉK INGYEN.
SEEFHLNER J. L.
IV ker.
Váci-utca 9. sz.
BUDAPESTEN.

A LEGJOBB
SVAJCZI CSOKOLADÉ
MAESTRANI A.
S' GALLEN, SVAJCZ
GYÁRI RAKTÁR
valódi tiroli hölgy- és férj-lodenből
minden színben és különböző arnyalatban, valamint Erlinger szüke és drap színben, vízhatlan csokópapírral.
Greil Ferencznel, Innsbruckban.
Minták ingyen és bérmentve.
Uj találmányú kules nélkül felhúzandó ingaórák raktára.
Saját új találmányú órái 6 felsőge a király, Rudolf korona-hercege, és József főhercege 6 fensőgeik részéről ki-tüntetve, továbbá:
Reménytelenül olcsó órák eladása
AUER JÓZSEF SZEGEDEN.
a párisi, londoni, bécsi, budapesti, és a legtöbb kiállításokon kitüntetve, a győzelmi versenyt megnyerte.
Árjegyzékek kívánatra bérmentesen küldetnek.
Órák eladásánál három évi jótállás vállaltatik.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtárban kapható — az oestr. tartományok számára Szelinszki György cs. kir. egyetemi könyvtáránál Bécsben I., Stefansplatz 6.
EQUITABLE
az Egyesült-Államok életbiztosító-társasága New-Yorkban.
Alapított 1859-ben.
Biztosítási állomány 1886 decz. 31-én 1,747,000,000 márká.

Palusi gazda naptára
1888-ik évre.
A magyar gazdák, kertészek, lelkészek és tanítók számára
Szerkeszti
Sporzon Pál
a «Gyökörli mezőgazda» szerkesztője
XXIV. évfolyam
Ara fűzve 80 krajczár.
Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban Budapest, egyetem-utca 4.

BÁRÓ SENNYEY PÁL.

1824—1888.

Egy férfi költözött el az elők sorából, kinek hazánk viszontagságos történetében e század második felében kevesen játszottak fontosabb szerepet s kit úgy szellemi nagy tehetségei, mint jellembeli s más egyéni tulajdonai fölvárat a legjelentékenyebb egyéniségek első sorában tartottak, akkor is, mikor a közelet küzdelmeitől hosszabb-rövidebb időszakokra visszavonulva, azoknak csak távoli szemlélje volt.

Kissennyey Sennyei Pál báró sajátkezü élet-rajzi följegyzései szerint 1824. ápril 24-én Budán született. Tehát nem 1822-ben s nem Zemplénmegyében, mint legtöbb elétírásában olvassuk. Atyjának, az 1840-ben elhunyt Sennyei Károly bárónak, Nádasdy Erzsébet grófnővel kötött házasságából származott ötödik gyermeke volt. Első gyermekeiben szülői birtokán, Zemplénben nőtt fel, de a gimnáziumot Budán és Pesten végezte s innen ment a fizikai és jogi kurzusra a kassai akadémiára. Atyja halálának évében, alig tizenhét éves korában ő vette át a családi hitbizományi vagyon kezelését, mely az alapító rendelkezése szerint nem a legidősebbet, hanem a legtehetségesebbet illette az örökösök közül.

1841-ben Zemplénmegye tiszteletbeli al-, egy év múlva tisz. főjegyzője lett; majd Budán a helytartótanácsnál vállalt tiszteletbeli hivatal, gyorsan emelkedett s 1846-ban a magyar kir. udv. kancelláriánál lett tisz. elnöki titkár. Ugy itt, mint ott, többször bizták meg önálló osztályok vezetésével is s ez utóbbi helyen különösen az országgyűlési departementumban és a törvények előkészítése körül nyert alkalmazást. Ekkor folyamodott az udv. kamarási méltóságért, melyet meg is kapott.

Az 1847/8-iki pozsonyi országgyűlésen mint regalista pett részt, a folytatódó pesti országgyűlésen pedig mint Zemplénmegye király-helmeczi választó-kerületének képviselője s mint ilyen a konzervatív párt töredékéhez csatlakozott. Itt fölszólalt Kossuth Lajosnak szept. 4-iki híres beszéde után, intvén a nemzetet, hogy a törvényes tét el ne hagyja.

Mikor az 1848-iki alkotmány visszavételére irányuló armányok és erőszakoskodások, az alattomban fölizgatott nemzetiségek támadásai s Jellasics betörése fegyveres ellenállásra kényszerítették a nemzetet s a honvédelmi bizottmány megalakult, — Sennyei Pál október havában le-

BÁRÓ SENNYEY PÁL. Koller Károly tanár fényképe után.

Sőt érintkezésbe lépve a volt konzervatív párt többi tekintélyes tagjaival, buzgó tevékenységet folytató ki legalább a társadalmi téren a nemzet és uralkodó közötti közzeledés előkészítésére s ő is befolyt amaz emlékiratok szerkesztésére, melyeknek a trón elé juttatására e párt férfiai minden alkalmat fölkerestek, sőt azt előidézni is törekedtek. Ez emlékiratokban a konzervatív párt álláspontja volt hangsúlyozva, a 48 előtti alkotmányt visszaállítása, mint engesztelődési alap, de egyúttal indokolt tiltakozást is tartalmazott a jogelkobzás teóriájának a bécsiek által ellenünk fogantatott alkalmazásával szemben.

Az 1859-iki olasz hadjárat meggyőzte az udvari köröket is, hogy Magyarország passzív ellentársa teljesen elég arra, hogy meghusitson minden sikeres kül-akciót s hajlandóknak mutatkozott az 1847-iki alkotmány alapján bizonyos ú. n. «koncessziók» megadására s midőn az októberi diploma előkészítetvén, b. Vay Miklós ennek kihirdetése után elvállalta a korlátnoki méltóságot, ennek felhívására belső titkos tanácsosi czímmel Sennyei is elfogadta a visszaállított helytartó-tanács első alelnöki tisztét. Nem tartotta meg azonban sokáig s még a Vay-Mailáth-féle provizorium fozóslása előtt, 1861. május havában lemondott állásáról a miniszteriális kormányformának általa szükségesnek tartott helyreállítás körül fölmerült lényeges nézeteltérések miatt.

Schmerling kormányrendszerének bukása után midőn 1865-ben Mailáth György nevezetett ki magyar udv. kancellárrá, ő felsége felhívására Sennyei is elvállalta a tárnokmesteri méltóságot s mint kir. helytartó szervezte és vezette az ország kormányzatát, a kancellárral egyetértve előkészítvén az országgyűlés egybehívását és az alkotmány helyreállítását.

Az országgyűlés összehívátván, Sennyei egyes-esek közöttetése lépett Deák Ferenczel, gróf Andrássy Gyulával, Lónyay Menyhérttel s a szabadelyűpárt többi vezérferfiával s élénk részt vett a kiegyezési előmunkálatok megállapítása fölötti tanácskozásokban. Nem helyeselte, hogy a custozai győzelem hírére Bécsből azonnal berekesztették az országgyűlést s félbe kivánták szakítani az alkudozásokat, melyek valóban alig is vétettek volna föl, ha Königrázt be nem következik, mely a Magyarországgal való jó viszony helyreállítását a monarchia életérdekévé tette.

A Sennyei által vezetett országgyűlési választások oly többséget eredményeztek, mely vele, ki ez országgyűlésen a főrendiháznak elnöke volt, s a konzervatívokkal szemben a szabadelvűek álláspontjára helyezkedett; a kiegyezés is nem a konzervatívok, hanem a Deák Ferenc és társai által védelmezett alapon jött létre s a magyar miniszterium 1867 február 26-án bekövetkezett kinevezését egy febr. 17-éről kelt császári leirat előzte meg, mely b. Sennyeinek meghagyván tárnokmesteri címét, őt a helytartó-tanács vezetésétől fölmentette s a Lipót-rend nagykeresztjével tüntette ki. Ugyanakkor az országbírói állás is betöltetvén, Sennyei a főrendiház elnök-ségéről is lemondott.

A folytatólagos országgyűlési tanácskozások alatt elnöke volt annak az országos bizottságnak, mely a koronázási oklevél szerkesztésével vála megbizva, valamint annak is, mely a kiegyezési törvény értelmében a quóta megállapítása s az államadósságok egy részének elvállalása tárgyában Bécsben az osztrák birodalmi tanács hasonló bizottságával alkudozott.

1872-ben a király-helmezi választó kerület újra őt választván meg képviselőjének, részt vett a képviselőház tanácskozásaiiban s ott a szélső jobboldalon foglalt helyet, lemondván a tárnokmesteri méltóságról. Itt pártkülönbőség nélkül tisztelt vezére lett a konzervatív töredéknek s

bár ennek, már tagjai csekély száma miatt is, nem lehetett kilátása kormányra jutatni, Sennyei mégis előkelő s nagy befolyású állást foglalt el a képviselőházban, annyira, hogy kormányválságok alkalmával ő felsége soha nem mulasztotta el őt magához hivatni s a helyzet fölöl véleményét meghallgatni.

1874-ben az akkori nagy kormányzavarok és pártválságok igen közeli kilátásba helyezték, hogy Sennyei ismét a kormány élére jut. Amikor készült előre a fuzió, mely a Deák-párt és a balközép egyesülését tűzte ki céljául, s melyet úgy maga a már akkor betegeskedő Deák Ferencz, mint gróf Andrássy Gyula is pártolt befolyásával. Tisza Kálmánt, a balközép vezérét, február 3-iki nagy beszéde a politikai helyzet urává tette. Ő felsége magához hívatta Lónyayt, Tiszát, Sennyeit s különösen az utóbbival leghuzamosabban tanácskozott. Abból azonban, hogy Sennyei bizatott volna meg kormány alakításával, ez alkalommal nem lett semmi. A Deák-párt fuziója a balközéppel végbe ment, báró Wenckheim Béla lón megbizva a miniszterium összeállításával, mely alkalommal Tisza Kálmán egyelőre csak a belügyminiszteri tárczát vállalta el.

1875 január 29-ikén tartá báró Sennyei Pál «zászlóbontás»-nak nevezett ama nagy beszédét, melyben kifejté az általa vezetett konzervatív párt programját, mely szerint

«e párt hívei nem tartják üdvösnek az 1848-iki alkotmány azt a részét sem, a melyet az Ausztriával kötött 1867-iki kiegyezés meghagyott nekünk, kiváltkép a választási jog kiterjedt volta miatt, a mely veszélyes a birtokos osztályokra nézve; a képviselőház tagjainak száma kevesbitendő, mert a tulzók beszéde miatt nem haladhat elég gyorsan a munka; a képviselőház rendelkezési joga szűkebb határok közé szorítandó, mert mostani hatalma következtében nemcsak a törvényhozást gyakorolja, hanem a kormányzásba is beleavatkozhatik és bele is avatkozik; a választott közigazgatási tisztviselők a kormány által kinevezett hivatalnokok által helyettesítendő, mert csakis oly kormány, a mely minden körülmény között feltétlenül számíthat a közigazgatást vezető közegekre, lehet erős a nemzetiségek fölkapásaival szemben; az igazságszolgáltatás újra szervezendő; a közköztársasági szabadság fenntartandó ugyan, de az erkölcsi nevelés, a vallás széles alapján, s így ne csak oktatásból, hanem nevelésből is álljon; miután a hazai klérusok feltétlenül hazafias érzelműek, az állam jelenlegi «modus vivendi»-je a különféle hitvallásnak egyházával ne bolygattassék; a pénzügyi s a közlekedési ügyek vezetésében a szakismeretekre s a tisztaságra különös súly fektetendő; minden állami beruházás, ha még oly kiváló köznyelődési ezélok elérésére történik, ha csupán idővel fog anyagi hasznót hajtani, előlegesen, a míg a költségvetési előirányzatban hiány szerepel, rögtön megszüntetendő; a honvédség, miután mostani szervezetében való fenntartása értékéhez képest túlságos költségeket követel az országtól, bizonyos tekintetben átváltoztatva, a közös hadsereggel egyesítendő.»

E programnak igen lényeges pontjai nem lehettek népszerűek az akkori áramlattal szemben s attól, hogy Sennyei ez alapon országgyűlési többséget nyerhessen, nem igen lehetett tartani. Mégis, midőn Tisza Kálmán 1877 februárban, az önálló jegybank kérdésében nem bírván eloszlatni őt felsége «aggodalmaikt», társaival együtt beadta lemondását: a király ismét föl-hívátá Sennyeit s megkínálta a kormány megalkotásával. Sennyei egy szintén igen nevezetes képviselőházi beszédben fejté ki azokat az okokat, melyek őt arra bírták, hogy ő felsége e megისტeltő felhívását tisztelettel visszautasítsa.

Már ez időben betegeskedni kezdett s e miatt pártvezéri szereplésében is gyakran akadályozva volt. Nevezetesebb alkalmakkor azonban, így különösen az állami költségvetés fölötti általános vitákban több ízben s mindig nagy hatással fejté ki nézeteit, a súlyt a közigazgatás javítására s

a nagyobb takarékoságra fektetvén. Mint szónok a legkitünőbbek közé volt sorolható, a kit a magyar parlamenti élet fölmutat, s biztossága a föllépésben, szabatossága a választékos kifejezések alkalmazásában, rendkívüli művészi érzéke a szónoklati szerkesztésben s öntudatos hanghordozása az előadásban mindig biztosíták számára a szónoki sikert s őt a legelőkelőbb politikai szónokok magaslatára emelték. A ki Sennyeit egyszer szónokolni hallotta, mindig vissza fog emlékezni az ő rendkívülinek mondható egyéniségére.

Utolsó nagyobb szabású nyilatkozatát 1884. decz. 16-án hallottuk, midőn a főrendi ház elnöki székét elfoglalt. Már ekkor erősen meg volt rendülve egészsége s a betegség mind nagyobb erővel lépett föl nála, míg végre, mintegy hat hét előtt, ágyba dönté, melyből nem kelt föl többé.

Vele a magyar parlamenti élet egyik legkimagaslóbb alakja, a magyar arisztokracziának díszje, a reform-haladással kibékült konzervatív irány legkiválóbb képviselője szállt a sírba. A nemzet és király közötti kibékülésnek nagy tényezője volt s ez érdemét méltó, hogy megőrizze az emlékezet; egyebekben az államférfiúnak inkább csak küzdelmei, mint sikerei jutottak neki osztályrészlül. A társulati téren, mint a magyar földhitelezet és egy ideig az éjszakkéleti vasut elnöke; az egyházi téren mint a katolikus autonómia előkészítő kongresszusának tagja, a szervező kongresszusnak pedig megválasztott világi elnöke; a kulturális téren mint a magyar tud. akadémiának 1853 óta igazgatóssági tagja működött ép oly buzgón, mint lelkiismeretesen.

A VILÁGLÁTOTT FIU.

ELBESZÉLÉS.

Írta: JÓKAI MÓR.

(Folytatás.)

Még a Terka néni háza előtt is meg kellett állni egy bucsúsórára; az is nagyon szerette a Peti. Ott kinn várta a kis ajtóban, végig is áldotta, végig is siratta, mikor elvált tőle, s riórtotett egy delipiros kendőt, a minek a csücskéjébe három Szűz Máriás huszas volt bekötve.

— Látod, ezt te neked jegykendőül szántam a farsangon!

Még ki tudja, ki lesz a Peti menyasszonya — hamvazó szerdaig?

Még egy ujdonatuj borjuszájú gyolesinget is rá akart erőtetni a jó Terka néni, a minek a két lógós újját maga *suprikálta* ki nagy művészettel; de azt a huszárörmester nem engedte elfogadni: «hová a ménkőbe húzná ezt fel a katonamundér alá? majd ad neki inget, gatyát az öreg kóficz.» (Ez volt az excellentiás titulusa az akkori magyar hadügyminiszternek.)

Hiába szólt a katonanóta a patyolatíngről:

«Ha megválnak, jó lesz a sebére,
Ha elesen, eltemetnek benné».

a borjuszájú ingnek otthon kellett maradni, s várni a Peti visszatérte.

A Csapó Petit aztán beasszentálták, lóra ültették, elvitték Erdélybe. Nem volt akkor se újság, se postajárás, Csapó Mártonék levelet sem kaptak a fiuktól, a míg a háborúnak vége nem lett. Azt is csak hazatérő fuvarosoktól tudták meg, hogy már be van végezve. Oda a hegyek közé soha se vetődött se ellenség, se jó barát.

Nem is hitték, hogy vége legyen már mindennek. Kimentek a magyar seregek Ázsiába; de majd visszajönnék! Akkor aztán velük együtt megjön a Peti is.

Aztán lassankint egymás után jöttek az új vándormadarak, a kiket ember soha nem látott még itt. Jött a «zsandár», azután jött a «fináncz»

JÓL LELEKÉRE KÖTÖTTE KIS LEÁNYÁNAK, HOGY GYORSAN SZEDEGESSE LÁBAIT.

— azután jött a «földkostonló», utójára jött a «köszörüs». — Ő ugyan azt állította magáról, hogy «Bezirker», de hát minden ember ismerte, hogy Nagy-Váradon ollókat köszörült az utcán. Csak a Peti nem jött meg.

Elmult egy esztendő is, hogy utójára vetették meg a számára itthon az ágyat; de nem fektült bele. Azóta is úgy van az, leheveretlen.

Pedig itthon nagyon érzik a hiányát. Az egész gazdaság terhe Csapó Márton uramra maradt. Jó szerencse, hogy a hat órából négyet elhajtottak a muszkák; kettőt csak el tud látni maga is. Hanem nyáron a takarodásnál nagy baj, hogy idegen szolgálégyre kell bízni a szüleséget, meg a keperakást: az ember nem lehet kétfelé.

Annál kedvesebb volt Márton gazdának az eddig is kedves, most már egyetlen magzatja, a kis Erzsike. Két esztendő alatt az is nagyot nőtt már: azt mondják, a leány, ha kosár alá rejtik is, megnő. Lehetett már hasznát venni, a majorságot rábizni, a kertben gyomlálni, füvet hazatalicskázni, meg az aratóknak ételt kihordani.

Épen aratás ideje volt; az egész falu férfi-népe kinn volt a mezőn, hajnal előtt kezdtek a munkához s késő este fogja őket hazavetni. A leány-nép is a tarlón volt, kettőzni, kévét kötözni. Ott-hon a házaknál csak az asszonyok maradtak, az aratók számára ebédet, vacsorát főzni. Mert a magyar földmives tud annyit dolgozni, mint két más ember, hanem aztán enni is szeret annyit, a mennyi egy embert megillet.

— Én bizony megeszem a magam porcióját! mondá Márton gazda, az izzadságot törülve a homlokáról, mikor már delet harangoztak a faluban.

— Ejnye, bárcsak az én porciómát is megenné kend komám, kiáltá át hozzá a mesgény keresztül a szomszédja.

Magyar ember szeret tréfálkozni. «Porciónak» hitták ám akkoriban az «adót».

Csakhogy az a várván várt ebéd nem akart megérkezni.

Pedig elég jókor elkészült azzal a jó Klára asszony; pompás szalonás gombóc volt jó hagymás lével; azt feltalalta egy szép házfaékba.

Azazelőtt is kedvence volt Márton gazdának: szalontai gencsér remeke, sárga mázzal, elől egy zöldtollú kakas rajta, piros lábakkal, piros taréjjal: az ételt befőttek két mázos cseréptányérral, azoknak az egyikére meg egy pár rózsá-

volt festve, a másikára pedig egy pár szekffü. A rózsásfenekű volt a Márton gazda tányéra, a másik a béres-legényé. Mellé két czinkanál is volt téve. Az ételes fazekat Klára asszony belekötötte egy vászonkendőbe s annak a négy öszszekötött csücskéjét az Erzsike karjára akasztá, jól lelekere kötve a kis leányának, hogy ugyan gyorsan szedegesse a lábait, hogy jókor odaérjen. Előbb azonban gondosan bekötötte egy tarka cziczekendővel a leányka fejét, s a másik kezébe odaadta a pillangós papucsait. Azokat majd csak akkor huzza fel, ha a tarlóra kiér; addig ne kuspitolja: mert azokat ő cserélte a gyolesos tóttul egy zsák zabért.

De soha se látta többé se apja, se anyja a kis Erzsike leányt. Úgy elveszett az a falutól a szántó-földig való útjában, hogy senki sem tudta meg, hová lett?

Csak nagy keresés után, mikor már a megrémült szülők mindent tívé tettek miatta, találták meg valahol a kökény-bokrok között az egyik félezőpőjét, azokkal a fényes pillangókkal, és aztán távolabb, egy kőrakásnál, az erdőszelében az összetört mázos fazekat, a miben az ételt vitte.

Azt beszélték, hogy sátoros cigányok jártak ezen a tájon; de ki látta őket? Mikor az arató ember dologban van, akkor nem lát mást, mint a munkát, a mi előtte van. Merre mentek? Azt nem lehetett kitalálni. Utat vesztek.

Panaszt tenni? Felmenni a hatósághoz, s a leányrablók üldöztesését kérni? Ahoz meg senkinek sem volt gusztsza. Félta a magyar paraszt a Bezirkerhez menni panasza, mert az nem érti a nyelvét, s még ötlet magát csukhatja be: a zsandárnak is más dolga volt, mint elveszett leányokat keresni. Annak most azzal volt tele a két marka, hogy az emberek kalapjai mellől a betiltott tollakat leszedje.

Már most hát a kis Erzsike sem volt. Egészen üresen maradt a ház. S ha siratta egyfelől Klára asszony a Peti fiát, sirathatta másfelől Márton gazda az aranyos kis leányát, Erzsit: «nem peyeg már a fülembé, nem keres már a fejembe!»

Estenden aztán, mikor a vacsorához nagy egyedül összeültek: vigasztalák egymást kölcsönösen. — Ne félj asszony, majd haza hozza még a jó Isten a Peti fiadat.

— Nem látom én azt már! Hamarabb megkerül a te Erzsike lányod.

Hát azután csak megint fordult egyet az idő: a pihent oldalára. Más világ jött. A «köszörüs» megint elővette a kerekas laptikáját s ment «egy garas éles, két garas fényes»-t csinálni — tudja kő, hová? A régi urak visszatértek a régi hivatalaikba. A hajdani szolgabíró, a ki a Petit annyiszor elvitte magával puskahordozónak, mikor itt járt uradalmi vadászaton, megint főbíró lett. Nem volt adó. Volt szűz dohány. Jól szelelt a pipánk!

Hire járt, hogy a külföldre menekült hazafiak mind visszatérnek: némelyiket már ki is kiáltották itt-amott követnek. A «Vasárnapi Ujság»-ban a ki jár a tiszteletes úrnak, meglátni az arczképét egy-egy olyan nevezetes nagy embernek, a kinek a pusztá neve kimondásáért is bekötéreték a szegény embert nem rég. Ennek hát igaznak kell lenni.

Ha azoknak szabad haza jönni, hát akkor a többi szegény honvédfiúnak mért ne volna szabad, a kik velük együtt mentek ki Ázsiába, Amerikába?

Hát a mi Petink hogyné jöhetne akkor haza?

A míg a gazdák a malom alatt az ország dolgai felett tanakodtak, és azt döntögettek, hogy ki legyen az országgyűlésre küldendő követ? az alatt a Klára asszony, meg a Terka néni, délutáni ejtözésül a kötenyükbé szedett fött kukoriczát hámozgatva szemekint, azon ábrándoztak, hogy ha most egyszerre a mi Petink betoppanna hozzánk.

(Folyt. köv.)

AZ OROSZ KATONASÁG.

Az orosz hadsereg tudvalevőleg a legnagyobb a világon; béke idején 700,000 föből áll, háboruban két millió s népfelkelés esetén három millió harcosszal is több áll a császár rendelkezésére. A birodalom óriási terjedelme s nemzetiségeinek nagy változatossága a hadsereg elemeiben is visszatükröződik: az erőteljes finn, az alázatos muzsik vagy orosz paraszt, a nyers, kőfőzet nélküli pusztai kozák, a bő nadrágos hegyi cserkesz, Moszkva, Szt-Pétervár, Odessza s más nagy városok kényelem-szerelt polgárai s a közpázi sivatagok nomád lakói egymást felváltva fordulnak elő a fehér császár rengeteg hadseregében. A katonák elitejét a testőrség képezi, mind sisakos katonák, művelt modorú tisztekkel, kik az udvari étellel s Európa nagy városainak életmódjával ismerősek. Nagyon elterők tőlök a rendes hadsereg tisztjei, kik csak fölületes külső műveltséggel bírnak, más részt azonban sokkal járatosabbak a katonai dolgokban, mint a műveltebb elemek. A kőzkatonák pedig, a kozákok és cserkeszek kitünő lovasok, a gyalogosok, kiket hat esztendőn át gyakorolnak, rendszeren igen engedelmes és edzett katonák, kiket a császár nevében tűzbe lehet vinni. Bármily rongyos a csizmája s bármily pemészes a profuntja, nem zugalódik miatta. Másrészt azonban épen úgy, mint a tiszték nagy része, teljesen képtelen arra, hogy valamit kezdeményezzen. Ösztönszerűleg mindig parancs-szóra várs vakon engedelmeskedik annak, nem kérdőzködik semmi után. Ha a parancsoló tiszt nincs jelen, magával tehetetlen s igen gyakran kiteszi magát a veszélynek ott is, hol más nemzet katonája ösztönszerűleg képes volna megszabadulni. Másrészt azonban a vereség nem csüggeszt el, türelmesen viseli a szenvedéseket s a harcban sohasem ismer félelmet, mint más katonák. Oroszország nagy kiterjedésű hódításait részben annak köszönheti, hogy katonája ily kitünő — ágyútöltelek.

Részletesen, bár kissé részrehajlással nyilatkozik az orosz hadseregről egy monarchiánk elleni ellenszenvéről ismert angol politikus, sir Charles Dilke, «Az európai politika jelen helyzete» (The Present Position of European Politics) című most megjelent könyvében, kinek adatai azonban nem minden elfogultság nélkül valók s épen azért tartózkodással veendő. Ő így ír a többek közt Oroszország hadikészültségéről:

«1878. óta Oroszország nagy haladást tett. Tüzérségének annyi ágyuja van, mint Német- vagy Franciaországnak, lovassága számosabb talán, mint Német- és Franciaországé együtt-

CSEKESZ TROMBITÁS.

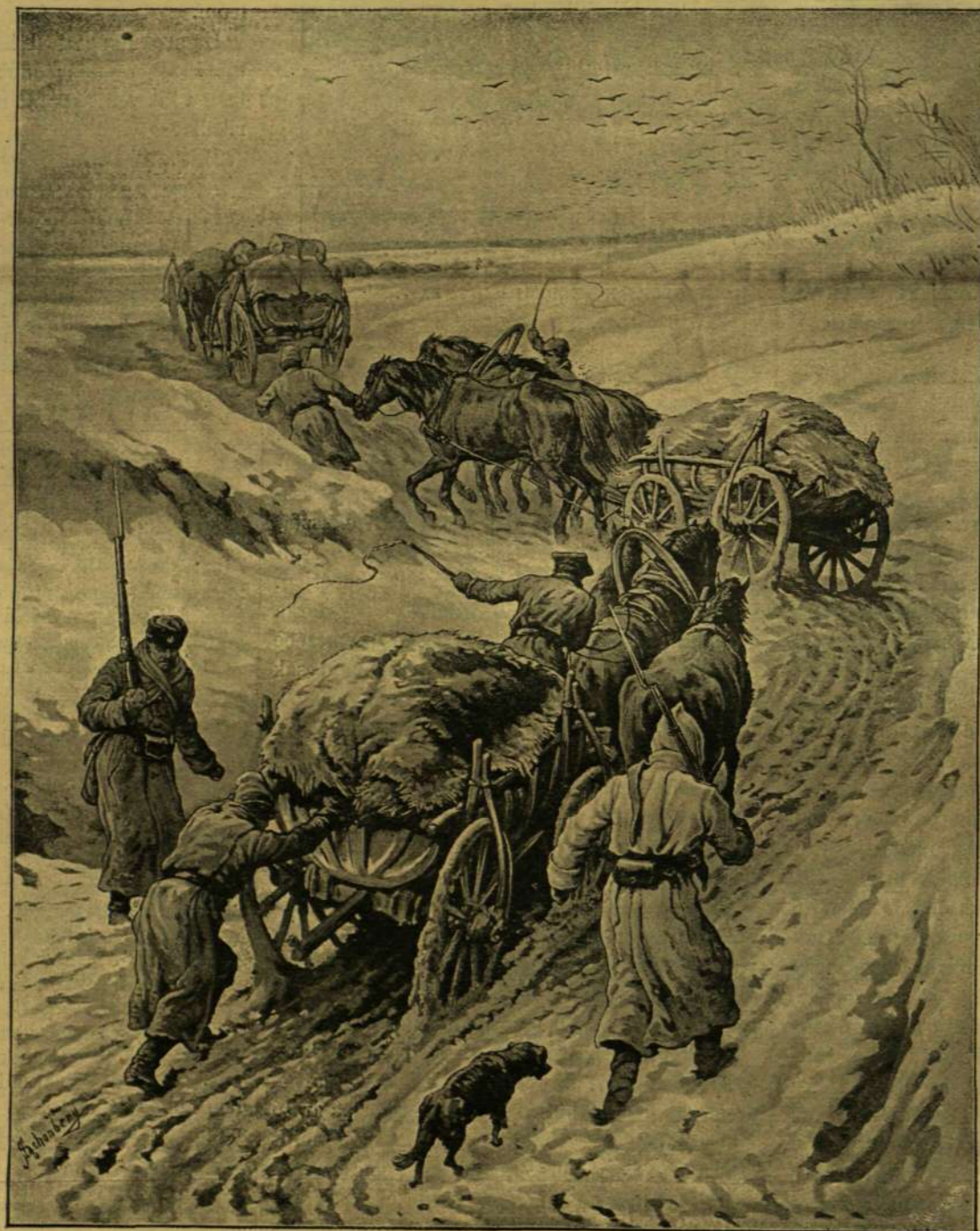
KATONA, A PERSA HATÁRRÓL.

TESTŐR TAMBOUR-MAJOR.

LOVAS TESTŐR.

TAKARMÁNSZÁLLÍTÁS A VISZTULA MELLÉKÉN.

GRÁNÁTOS, A CSÁSZÁRI TESTŐRSÉGBŐL.

GRŰZ CSEKESZ.

KOZÁK ATAMÁN (EZREDES).

CSEKESZ, A KUBÁNI TARTOMÁNYBÓL.

OROSZ KATONASÁG.

véve és mindenestre több, mint Németországé és Ausztria-Magyarországé együtt. Ez a lovas-ság, el van ismerve, a legjobb a mi lehet, a szolgálatra, a melyre a modern háborúban a lovas-ság használata szorítkozik. Munkája más részében jelezve az osztrák-magyar lovas-ság mozgósításában tett haladásokat, így folytatja: «Az oroszoknak jelentékeny előnyük van és valószínűleg meg is fogják azt tartani. Nagy veszély volt Ausztria-Magyarországra nézve határain az új orosz dragonyosoknak nagy számban való összehozása, melyek szerintem a lovas-ságnak és lovasított gyalogságnak legjobb tulajdon-ságait egyesítik magokban; és szintegy Kis-Oroszországban és a dóni kozák pusztákban a nagyszámu kozák tartalékosok jelenléte. Fenn-állt és azt hiszem, fennáll most is a veszély, hogy a hadizenet előtt néhány órával az orosz lovas-

gyarország mindent összevéve nem lesz képes ez idő szerint több mint 62.000-nyi névleges haderőt küldeni táborba, s azok, a kik ismerik az orosz hadsereget, legjobban érezhetik, hogy ily erővel nem lehet feltartóztatni az oroszok rendes lovas-ságát, ide nem számítva a kozákokat is.»

A viszonyainkat ily tulságosan sötét színben látó angol politikus végre a következőket írja még: «A valószínűség abban áll, hogy Ausztria-Magyarországgal való háboru esetében Oroszország több mint 600 mérföldnyi nyílt határ hosszában hatolhat be Galiciába, s hatalmába keritheti Przemysl-t, Lembergét és Krakkót, dacára a lázas sietséggel folytatott erődítési munkálatoknak. Oroszországnak különös okai vannak Galiczia elfoglalására. Szeretné, ha megtarthatná, mert ez idő szerint itt van az elégtelen lengye-

költemények szépsége, a kik kritikával szoktak élvezni. Mindez eléggé igazolja, hogy a fiatal költőt a nagyobb olvasó közönséggel is megismertessük.

Tóth István még csak 27 éves fiatal ember, kecskeméti születésű, Nagy-Körösrön végezte a preparandiát, Kecskeméten, Pakson, Simában, Lázáriban tanítóskodott; egy éve került a tolna-megyei Kis-Kajdácsra. Mindenütt szegénységgel, sőt nyomorúsággal küzdött, de önértetét s a jövőbe vetett bizodalját sehol és soha sem vesz-tette el. Egy vigasztalója, búfelejtetője volt: a versírás. Jóformán zenge gyermekkorra óta irogatott s má már versei százakra rugnak. Magának dalolt. Csak a minap határozta el magát

Markov, testőrségi parancsnok. Stojanov, őrnagy. Fuleser, őrnagy. Matkurov, ezredes, hadigymnásztér. Szófia katonai parancsnoka, a katonai akadémiák igazgatója. Popov alezredes. Petrov őrnagy. Dimitrov, őrnagy. Vlasov, őrnagy, a fejedelem szárnysegéde. Dobner őrnagy.

I. Ferdinánd fejedelem.

I. FERDINÁND BOLGÁR FEJEDELEM FŐBB TISZTJEI KÖRÉBEN. — Koller Károly tanár fényképe után.

ságnak rengeteg hordái fogják elárasztani Galiciát, szétro» bolva a vasuti síneket és távirad-sodronyokat, kerülve az összecsapást a rendes csapatokkal, de keresztül huzva Ausztria-Magyar-szágnak minden mozgósítási intézkedéseit, s megverve a számra nézve sokkal csekélyebb osztrák-magyar lovas-ságot, mely most fa-ba-arakokban állomásozik Krakkó és Lemberg között. Igaz, hogy e veszély elkerülésére újab-ban szaporították az osztrák-magyar lovas-ságot, hogy fedezhesse a mozgósítást és a had-sereg összpontosítását, és védje Galiczia stratégiai vasutait. De azt hiszem, meg eddig nem szerezték meg a siker első biztosítékát, azt, hogy tulnyomó számban jelenjenek meg a határon. Másfelől az oroszok már évek óta számos csapa-tokat vonnak össze a határon, és újabban is, mint a hogy lengyel-zsidók megmondhatták, je-lentékenyen erősítették ott csapatlétszámukat, bár ezt a tényt kétségbevittek. Ausztria-Ma-

lek gyülekezőhelye. Könnyen is népszerűsége tehetne szert ott, ha a parasztság közt osztaná ki a lengyel nemesek földjeit és így megnyer-hetné a ruthéneket. Galiczia képezi az utat Bécs felé, a hol most a keleti kérdést intézik. Galiczia térs síkságain 200,000-nyi orosz lovas-ságnak pompás harezter nyílnék, es ott kifejethetnék Ausztria-Magyarország ellen az új dragonyosok ama gyönyörű manőverjeit a lovas-ütegekkel, a melyeket 1886-ban a külföldi tiszteknek nem engedtek megnézni.»

EGY FALUSI POÉTA VERSEL

E czímen olvasta fel Szász Károly a Kisfalady-társaság decemberi ülésén Tóth István kis-kajdácsi ref. kántortanító néhány dalát. A szá-mosan egybegyűlt közönség tetszéssel fogadta a bemutatott darabokat, de azokat is meglepte a

egy merész lépésre s felkérte egy literatússág gyanujában álló szomszéd pap ismerését, hogy lenne szives véleményét mondani költeményei-ről. A zordon ítélet ez volt: «öcsém, ábrán-duljon ki!» A nyáron Tolnában tartózkodván, véletlen kezembe akadt a nagy pamat vers. Nem kellett nagy éleslátás hozzá, hogy kinézzem belőlük a tehetséget. Tóth István nemesak sokat, de sokfelét is írt; népszínművet, beszélyt, költői elbeszélést, kisebb-nagyobbat, satírárt, episto-lát, ódát, elegiát, dalt, genréképet stb. Azon-ban legsikerültebbek népdalai — és lyrai élet-kepei, melyeket igaz érzelem, közvetlenség, naiv-ság s a népies nyelv czifrátlan egyszerűsége tűn-tet ki. Látszik, jól ismeri Petőfit, ennek nyomai több helyen észrevehetők, a nélkül, hogy eredeti-ségében kárt tennének.

De bármennyit produkála is idáig Tóth István, csak a jövő mutatja meg, válik-e s mi válik belőle. Ha megfogadja az értékes jóakaró tanácsát, ha tanulsz szorgalmasan képezi magát jeles költők okos olvasásával, de elmélettel is, ha majd nemcsak érezni, de ismerni is fogja erejét és képzettségét: akkor elnyeri az érdemlett koszorút. A mit szívesen kívánok.

LEHR ALBERT.

A Kisfaludy-Társaságban felolvasott versek közül négyet mutatunk be itt:

Hervad őszszel...

Hervad őszszel, de tavasszal
Kizöldül a falevél,
Barna legény! de megcsaltál,
Hogy engemet szeretted!
Már az őszszel hervadozott
Szerelmednek szép fája:
De a tavasz — az sem hozott
Zöld levelet reája.

Barna legény, miért hagytad
Árván az én szívemet?
Mikor ez a gyilkos bánat
Úgy is, úgy is eltemet.
Apám síncsen, anyám síncsen,
Te voltál a reményem...
Még halok én ez egyetlen,
Éz utolsó reményem!

Tó ringatja...

Tó ringatja az akácza
Lehullajtott levelét:
Hej de régen nem láttam a
Kedves rózsám levelét.
Távol, messze tartományban,
Bosnyák földön lakik ő,
Jaj, istenem, ha várni kell,
De lassan jár az idő.

Három évre vitték szegényt
Bakancsos katonának.
Nem is tudnék megbocsítani
Én annak a királynak.
Három évre! bosnyák földre!
Mikor olyan messze van!
Az esuda, hogy szegény szívem
Meg nem hasad a búban.

Ha már vitte, vitte volna
Szatmár szép városába;
Közel is van, jó az út is,
Ki-kijött vón Simába.
De én csak így várjak, várjak...
Várjam az ő levelét,
Mig az akác nem hullatja
Kétszer az ő levelét.

Hoztam neki kis koporsót...

Hoztam neki kis koporsót,
Szemfedeleit, szepet.
Sohse látott a halandó
Olyan drága képet.
A királyi sarjadeléknak
Nemes érczet adnak;
Fakoporsó jutott az én
Kedves kis fiannak.

Szemfedélből tiszta arany
Egy királyhoz méltó;
Egy tanító gyermekének
Csipkefátyol is jó.

Nem vettem én a fejére
Koszorút se cifrárt;
Nem alkudtam rája, mégis
Nem nagy árért adták...

Ritka fátály volt a kedves
Halotti ruhája:
Anyja szabta, anyja varrta,
Az is adta rája.

Mégis, mégis olyan szép volt,
Mint akár egy angyal.
Jaj de kár volt betakarni
Durva síri hanttal.

Jaj de jó lett volna úgy a
Kebelnkre zárni!
S ennek forró melegétől
Ébredését várni!

Este van már...

Este van már, sötétül a tájék...
Bolond lennék, ha még tovább várnék.
Rám veszem a fekete gubámát,
Megölelem szép, barna babámat.

Egész héten még otthon se voltam,
Mindig csak az eke szarvát fogtam:
Rám fér már ez egyszer a pihenés,
A rózsámtól egy szelid ölelés.

A csillag is feltetsz az égen,
Tudom, vár a kedves babám régen.
Megyek is én szaporán, nem bánom!
Maradjon itt az ökor, a járom.

Jóska öcsém, ügyelj a jószágra,
Visszajövök majd egy éjfél tájára...
Egy kis dolgom van odabenn nekem:
Nem láttam a kedves rózsám régen...

EGY SORSJEGY.

9672-dik szám.

Regény egy kötetben.

Írta VERNE GYULA.

Francziából HUSZÁR IMRE.

I.

(Folytatás.)

A fiú Hanzenné asszony hívására az asztalhoz ment és Hanzenné asszony egy pohárral adott neki abból a szívesítő pálinkából, mely oly hathatós szer az éjjeli ködök hatása ellen. Egy csöpp se maradt a pohárban.

— *God aften!* mondta aztán a fiú.
— *God aften,* fiam!

Igy hangzik a norvégiai 'jó estét'. Még csak fejbiccentés se kíséri az üdvözlést. A fiatal suhanc azonnal elindult, nem törődve a hosszú úttal, a melyet tennie kellett. Lépésének nesze nem sokára elenyészett a rohanós patak mellett kigyózó ösvény fái alatt.

Hulda folyvást Ole levelét nézte és nem sietett felbontani. Képzelve csak el az ember! Ennek a vékony papírből készült árt kellett jönni az egész Ozeánon, míg eljutott hozzá, azon az egész nagy tengeren, a melyben a nyugati Norvégia partjai elenyésznek. A fiatal leány megnézte a különböző postabélyegeket. Márcz. 15-én tették postára a levelet és csak ápril 15-én érkezett Dálba. Már egy hónapja, hogy Ole megírta! Mennyi mindenféle esemény történthet azóta New-Found-Land szigetén és a környékén! Hiszen ott még tél uralkodott, a napjegyen veszedelmes időszaka! Nem a világ legrosszabb halásztelepei-e ezek, borzasztó zivatarokkal, a melyeket a fősark küld rájuk, Éjszaka-Amerika sik-sikáin keresztül? Fáradságos és veszélyes a halász-mesterség, a mely Ole mestersége is volt. És ha mégis gyakorolná, nem azért tette-e, hogy a nyereséget haza hozza neki, a jegyesének, a kivel egybe fog kelni a visszaérkezése után?

Szegény Ole! Vajjon mit mondhat abban a levélben? Kétségkívül azt, hogy mindig szereti Hulda-t, a mint Hulda is mindig szeretni fogja őt; hogy gondolataik, a nagy távolság dacára, egybeolvadnak és hogy szeretné, ha megvirradna már az a nap, a melyen Dálban meg fog érkezni. Igen! bizonyosan ezeket fogja írni. Hulda meg volt felőle győződve. De talán azt is hozzátesszi, hogy nemsokára hazatér, ha a halászáti évad, a mely a bergeni tengerészeket oly meszsziire elcsalja a szülőföldükről, a vége felé közeleg? Talán arról értesíti, hogy a *Viken* beferezte a rakodást, hogy felszedni készül a horgonyait, hogy ápril utolsó napjai nem fognak elmúlni a nélkül, hogy ők ketten ne lássák egymást újra abban a veszfjorddali kedves házban? Talán végre azt is megírta, hogy már meg is határozhatják a napot, a melyen a lelkész át fog jönni Mölből és összeadja őket a fából készült szerény kis templomban, a melynek tornya kiemelkedett egy sűrű erdőcskéből, pár száz lépésnyire Hanzenné asszony fogadójától.

Arra, hogy mindezt megtudhassa, elég volt feltörnő a boríték pecsétjét, kihuznia a levelet és elolvasnia, még ama fájdalom- vagy örömkönyveken keresztül is, a melyeket a tartalma kifacsarhat a szemeiből. És kétségkívül a délibb fekvésű vidékek türelmetlenebb gyermeke, egy dalekariai, dánországi vagy hollandi leánya, már tudta volna, a mit a fiatal norvégiai leány még nem tudott. De Hulda elmerült ábrándozásába és az ábrándozás csak akkor szűnik meg, mikor az Istennek megszüntetni tetszik. És hány-szor visszatérünk ábrándozásaink után a valóság csalódásai közt!

— Leányom, mondd Hanzenné asszony, csakugyan Ole írta ezt a levelet, a melyet a bátyád elküldött?

— Ó írta! megismertem az írását.
— No hát, holnapra akarod halasztani az olvasását?

Hulda még egy utolsó pillantást vetett a borítékra. Aztán feltörte a pecsétet, de legkevésbé se sietett vele, kivette a gondosan és szépen írt levelet és a következő sorokat olvasta:

«Saint-Pierre-Miquelon, marcius 17. 1882.

Kedves Hulda!

Örömmel fogod hallani, hogy halászatunk kedvező volt és néhány nap múlva be lesz fejezve. Igen! a halászat a vége felé közeleg. Milyen boldog leszek, hogy egy évi távollét után visszatérhetek Dálba és ott feltalálhatom az egyetlen családot, a mely a számomra maradt a világon s a mely a tied.

Szép osztalékom jutott a nyereségből. Ez jó lesz a háztartás berendezésére. Help testvérek, az idősebbik Help fiai, bergeni hajótulajdonosaimk már értesítve vannak, hogy a *Viken* alkalmasint megérkezik május 15-ike és 20-ika közt. E szerint baha várhatok arra az időre, vagyis legfeljebb néhány hét múlva.

Kedves Hulda, remélem, hogy még csinosabbnak foglak találni, mint elutazásomkor voltál, és anyáddal együtt jó egészségben. Nemkülönb. derék és bátor pajtásomat, Joel unokatestvéremet, a te bátyádat is, a ki örömmel lesz édes testvéremmé.

Levelemet megkapván, add üdvözeletemet Hanzenné asszonynak, a kit most is magam előtt látok, fából készült nagy karos székén a kemeze mellett, a nagy teremben. Mond meg neki, hogy kétszeresen szeretem, először azért, mert a te anyád és másodsor azért, mert a nagynénem.

Semmiesetre se fászd megadat azzal, hogy elem jöjj Bergenbe. Lehetőség, hogy a Vikent hamarabb fogják jelezni, mint a levelemben írtam. De bármikép történjék is, számolhatok rá, kedves Hulda, hogy megérkezésem után huszonnégy órával Dálban leszek. Hanem aztán ne légy nagyon meglepetve, ha korábban érkezém.

Erősen megviselt bennünket a viharos idő e télen, a melynel rosszabbra a tengerészeink nem emlékeznek. Szerencsére bővebben voltunk a tökehalnak. A *Viken* csaknem ötezer mázsára való hoz haza, az egész szállítmány Bergenben adandó át és Help testvérek, az idősebbik Help ur fiai már eladták. Szóval a családát az érdekelheti leginkább, hogy sikerrel dolgoztunk és hogy jó nyereség jut a számomra, a ki most már osztályrészt kapok.

Aztán, ha nem is hozok haza kész vagyon, azt gondolom, vagyis inkább az előérzetem azt sugja, hogy otthon vár az rám. Igen! a vagyon... nem is említve a boldogságot. Hogyan?... Ez az én titkom, kedves Hulda és te meg fogod bocsátani, hogy titkom is van előttem! Ez az egyetlen! De különben ezt is meg fogom neked mondani. Mikor?... Nos hát mikor az ideje elérkezik, — egybekelésünk előtt, ha az valamely előre nem látott késedelmet szenvedne, — utána, ha a kitűzött időre hazatérek és ha megérkezésem után következő héten a feleségemmel leszek, a mit oly forrón óhajtok!

Öllek, kedves Hulda. Öleld meg helyettem Hanzenné asszonyt és Joel unokatestvéremet. Csókolom a homlokodat is, a melyen a telemarki menyasszonyok koszorúja úgy fog tündökölni, mint a szentek díszénye. Még egyszer Isten veled, kedves Hulda, Isten veled.

Jegyesed
Kamp Ole.

EGY CSÖPP SEM MARADT A POHÁRBAN.

FÜRÉSZMALOM DALBAN.

EGY SORSJEGY TÖRTÉNETE.

II.

Dal csak néhány házból áll, a melyeknek egy része egy kocsiút vagy helyesebben ösvény, másik része pedig a szomszéd halmokon épült. A házak homlokzata a Vestfjorddal szűk völgye felé van fordítva, az ellenkező irányban pedig ama lombsor vonul el, a melynek tövében a Maasz folyik. Az épületek összesége, ha egyetlen földbirtokos vagy bérlo igazgatása alatt állna, olyan gardot képezne, a melyen nagyon sok van az országban. De így is megilleti, ha nem is a mezőváros, legalább is a helység elnevezés. Az 1855-ben épült kis kápolna, melynek szentélyét két keskeny ablak világítja meg, négy szögletű tornyával kiemelkedik egy facsoport közül. A kápolna tornyostól együtt fából van építve. Itt-ott, a patakok felett, melyek a Maaszba ömlenek, apró hidak láthatók, a melyekre parkány gyanánt két sor bemohosodott követ raktak. Valamint messzebből néhány kezdetleges fűrészmalom nyirkogása hallható, ezek a legy patakok képezik a hajtó erőt e malmoknál, melyeknek egyik kerek a fűrész, a másik a szétfűrészelő fátorzset vagy gerendát mozgatja. Rövid távolságról tekintve, a kápolna, e fűrészmalomok, a házak és a kunyhók mintegy elmosódnak látszanak a fenők sötét és a nyírfák bamvasz-zöld lombjai közt. E két szín váltakozik a magános vagy csoportosan álló fáknál, a Maasz tekervényes partjaitól a Telemark magas hegyeinek ormaiig.

Úde és vonzó látványt nyújt Dal helység, csinos házaival, a melyeknek külső falai halvány zöldre, világos rózsaszínre, ríkitő sárgára vagy haragos vörösré vannak befestve. Természetes virágok díszítik a nyírfahéjból készült háztetőkét, a melyekről a zöldelő füvet őszszel le szokták kaszálni. Mindez gyönyörű szép és a világ legbájosabb országában van. Szóval Dal a Telemarkban, a Telemark Norvégiában fekszik, Norvégia pedig az éjszaki Svájc, azzal a különbséggel, hogy néhány ezer fjorddal bír, a melyekben a tenger zúg a hegyek tövében.

A Telemark azon óriási lombiknak, a melyet Norvégia képez, ama részében van, a mely Bergen és Christiania közt fekszik. A vidék a bartsbergi kerülethez tartozik; vannak hegyei és jégmezői, mint Svájcban, de azért még sem Svájc. Vannak egyszerű zuhatagai, mint Éjszaka-Amerikának, de azért még sem Amerika. Vannak tájképei egy régmúlt kor divata szerint öltözött lakosokkal, mint Holland némely vidékének, de azért még sem Holland. A Telemark szebb az említett országoknál és természeti szépségek tekintetében talán páratlan a világon. E könyv írója

beutazta kariolon, postalovakkal, ha ugyan talált lovakat az állomásokon. A gyönyörű táj olyan ígész és költői benyomást tett rá, a melynek varázsát szeretné szétárasztani erre az egyszerű elbeszélésre.

Abban az időben, mikor történetünk kezdődik, — 1862-ben, — Norvégiát még nem szelte át a vasút, a melyen ma Stockholmtól Drontheimig utazhatunk, Christianián keresztül. Ma egy óriási sínvonal nyúlik át a két skandináv országban, a melyek nem igen látszanak hajlandóknak arra, hogy közös állami életet folytassanak. De noha az utas a zárt vasúti kocsiokba gyorsabban halad is előre, mint a kariolon, annyi bizonyos, hogy semmit se lát a régi utak eredetiségéből. Elkerüli déli Svédországot és az érdekes gothai csatornát, a melyen a gőzhajók, zsilipről zsilipre, háromszáz lábnyi magasságig másznak fel. Nem állapodik meg a toletanai zuhatagoknál, se Dremmerben, se Kongsbergben és nem látja a Telemark természeti szépségeit.

Akkoriban a vasut még csak tervben létezett. Körülbelül husz évrnek kellett elmúlnia, mielőtt az utazó negyven óra alatt végig mehetne a skandináv birodalmon, egyik tengerparttól a másikig és eljuthatna az éjszaki fokig, Spitzbergre szóló menettérre jegygyel.

Dal akkor ama központ volt — és bár még sokáig az maradna! — a mely leginkább vonzotta a külföldi és bennszülött turistákat. Az utóbbiak legnagyobb részét christianiai tanulók voltak. Innét legkönnyebben elszéledhettek a Telemark és a Hardanger vidékein, felmehettek a Vestfjorddal völgyén a Mjöz tó és a Tinn tó közt és meglátogathatták a Bjukan csodálatos vízeséseit. Igaz, hogy a helységben csak egyetlenegy fogadó létezik, de ez a legvonzóbb és legkényelmesebb, a melyet csak kívánni lehet és a legtágasabb is, mivel négy szobája áll a vendégek rendelkezésére. Szóval ez Hanzenné asszony fogadója.

Néhány pad nyúlik el rózsaszínre festett deszka-falai alatt, a melyeket szilárd gránit alap választ el a talajtól. A fenők-gerendák s deszkázatok időjártaival annyira megkeményedtek, hogy az aczélfeszítést is kiesorbítanák. Az alig legyalult és vízszintesen egymásra alkalmazott gerendák közt a mohával vegyített agyag olyan vakolatot képez, a melyen még a leghevesebb téli esők se hatolhatnak keresztül. A szobák gerendapadmalya, vörösré és feketére levén befestve, élénk ellentétet képez a falak halványabb és vidámabb színével. A nagy terem egyik szögletében a kerek kemence csője a konyha kéményével közlekedik. A nagy fali óra cifra mutatói terjedelmes zománcozott számlapon

sétálnak köröskörül és az óramű hangos ketyegéssel jelzi a másodperceket. Amott a barnára festett nagy íróasztal terpeszkedik. Előtte egy izmos háromlábú szék áll. Egy polcon a cserépből készült gyertyatartó áll, a mely három águ karos gyertyatartóvá változik, ha megfordítják. E természet a ház legszebb butorai díszítik: — a nyírfagyökérből készült domboru lábú asztal, a czifra lakattal ellátott nagy láda, a melyben az ünnepi és vasárnapi szép ruhákat őrzik, a nagy zsöllyeszék, a melynek keményége a templombeli padokra emlékeztet, a szép festett faszékek, az egyszerű zöld rokka, melynek színe élénken kéri a fonóleányok vörös szoknyája mellett. Itt áll a vajas köcsög is, és a vajas prés és a dohánytartó. Végre a konyhaba nyíló ajtó felett, egy nagy állványon ki vannak rakva a rézből vagy fehér pléből készült konyhaszerek, az élénk színekkel befestett ködedények és fatálak és tányérok, a kis köszörülő, a mely félig elrejtőzik fénymázos állványon és az antik tőjástartó, a melyet akár helyly gyanánt is lehetne használni. És milyen tarka bibliai képek ékesítik itt-ott a falakat! A vendégszobák, bár egyszerűbbek, de azért nem kevésbé kényelmesek, rendkívül tiszta butorakkal. Az ablakfüggönyt friss zöld lombok képezik, melyek a gyeses háztétről csüggenek alá. Az ágyon kifogástalan fehérégű lepedő van terítve és a falakat vörös alapszínen sárga betűkkel írt versek díszítik, az ó testamentumból.

Nem szabad elfelednünk, hogy a nagy terem, valamint a földszinti és az emeleti szobák padlója be van hintve apró nyírfá-, fenyő- és boróka-ágakkal, a melyeknek levelei és tűjei üdítő illatot árasztanak szét az egész házban.

Lehetne-e képzelni ennél csinosabb posádát Olaszországban, vagy csábítóbb fondát Spanyolországban? Nem! Es az angol turisták serege még nem is szokkottette fel az árakat, mint Svájcban — legalább akkoriban még nem. Dalban nem a sterlingtől könnyebbül meg az utas zsebe, hanem az ezüst speciesz tallértől, a melynek értéke valamivel több öt franknál és a mely egy frankot érő márkokra és réz shillingekre van felosztva, az utóbbiakat azonban nem szabad összetéveszteni az angolshillingekkel, mert csak körülbelül harmadfél krajczárt érnek. A nagyobb értékű bankjegyeken sem igen adhat tul az utas a Telemarkban. Általában egy, öt, tíz, ötven és száz tallér értékű bankjegyek vannak forgalomban, az első fehér, a második kék, a harmadik sárga, a negyedik zöld, az ötödik vörös. Kettő hján a szivárvány összes színei!

Aztán, — a mi szintén nem megvetendő a vendégszerető háznál, — a konyhája kitűnő, és

ez nagy ritkaság a vidékbeli fogadók nagy többségénél. A Telemark nagyon is megfelel melléknevének: «az aludt tej országa.» A legtöbb fogadóban soha se lehet kenyeret kapni; vagy oly rosszat, hogy jobb, ha az ember nem is kér belőle. Az ugynevezett «flatbröd» zablisztból készült, száraz, feketés és kemény, mint a csizmatalp. Sütnék ezenkívül még valami lepényformát, nyírfahéjlisztból, a melyet izlandi mohával vagy szeeskával vegytenek. Tojást ritkán találhatni nyolcz naposnál fiatalabban. De e helyett aztán bőségesen van rossz minőségű sör, édes vagy savanyu aludt tej és néha egy kevés kávé is, a mely oly sűrű, hogy inkább hasonlít vízzel hígított koromhoz, mint Mokka, a Bourbon-sziget vagy Rio Nunez illatos termékéhez.

Hanzenné asszonynál ellenben a pince és az éléskamra illendően fel van szerelve. Száritott, beszózott vagy friss tengeri és édesvízi hal, nem nagyon szivós, se nagyon sovány baromfi, mindenféle alakban elkészített tojás, finom rozsvagy árpaczipó, gyümölcs, főleg eper, kitűnő korpakenyér, sör és ó Saint-Julien, a mely még e távoli országban is magasztalja a francia bor-

TÉLI ÖRÖMÖK.

Van-e köztünk, a kinek nem volt bennünk része?

Pezsdülő gyermek-vérnek még a bús ködös idő is mulatsággal jár. Soha nem pihenő képzeletével virágot lát a fosztott ágon s ravasz kis elméjével nyitját leli minden lakatnak, mely az örömet el akarja zárni előre s csodálatos találékonysággal játszó kedvének szolgáivá tesz mindent, bármi egyébre szánták legyen is.

Az ő háztartása teljesen különbözik a mienktől, bár innen vette a példát. Pipaszár a botja, vessző a paripája; lovagjátékában a reszelő a paizs; a tölsér Lehel kürtje.

A hó, ez meg a nagy csatátér. Mert a kicsinyek világában nagyon kedves dolog a háború. Oda bent az iskolában a tanító úr addig prédikálja nekik a békét, míg óra után csakugyan higgy a heves golyóváltás.

dereng a szövetség haszna: gyorsan két táborra szakadnak. A hátulsók gyűrik a löveget, a harcvezetőkön lévők meg röpitik, s nagyobb hűvel mint számíttással — a mi a komoly háborúban is elő szokott fordulni.

S van e dulakodásnak sebesültje is. Míg hátba talál, tarkón üt a hógolyó; hagyján. De nem egy bűb támad a hadvezér homlokán, s egy-egy tábornok dagadt fél szemmel ül a padban. Hanem azért oda se neki! Katonadolog.

Sikerült képünk már a harcznak végét tünteti fel. De nem a békét jelenti ez, hanem csak a fegyverszünetet.

Közel a két óra, s rektor uram az ilyen dologban nem érti a trefát. Az egyik fiú már veri le csizmájáról a havat a szentély ajtaja előtt. A lövöldözést meg csak az a nagyobbik állja — úgy látszik, valamennyi között a legerősebb és legvittebb — s aztán ő is megrúhoz a nagyobb tekintély előtt. Jóakaró passzivitásban nézte a

LÖVÖLDÖZÉS HÓ-LABDÁKKAL. — SZOBONYA MIHÁLY RAJZA.

termelés megérdemelt jó hírnevét. Mi kell ennél több akár a legfinnyásabb turistának is?

A dali fogadó a legjobb hírek is örvend éjszaki Európa valamennyi országában.

Erről meggyőződhetik mindenki, ha végig olvasgatja ama könyv megsárgult lapjait, a melybe az utasok szívesen beírják a nevüket, néhány lekötélző szó kíséretében, Hanzen asszony irányában. A nevek nagyrészt svéd és norvég tudósítók nevei, a kik nagy számmal sereglenek ide Skandinávia minden pontjára.

De van sok angol is. Az egyik, miután egy óráig kellett várakoznia, míg a Gousta orma kibontakozott a reggeli ködjátékából, valódi angolos észjárással e jelszót írta a neve mellé:

«Patentia omnia vincit!»

Francia nevet is olvashatunk az emlékkönyvben, részint emléksorok, részint gyakorlati megjegyzések kíséretében, a melyek néha véteket ugyan a helyesírás ellen, de azért őszinte elismerést fejtenek ki Hanzenné asszony és leánya, a bájos Hulda iránt. (Folyt. köv.)

Borus az ég, de sugárzik a föld — ez a havas idő jellege.

Még csak két órákor kell a mester elejébe jönni — de a csatát már egy órája, hogy vívják az iskolaház udvarán, de legkivált azon kívül: a széles úton, melynek árka s buczkáira, dombljaira és kátyuira egyenletes hó-takarót hintett el a tél. S van is boldog sikongás, ha a nebulók közül egyik-másik kötésig merül bele a fehér puhaságba, s még nagyobb, ha a falu kútjának fagyos környékén hanyatt vágódik az egyik gyerek s utána, mert összefogózza járnak, az egész sor. A véletlen baj okozta szertegurulásokat a saját maguk jószántából még furábbakkal tetézik, egymáson át vetve a buk-fenczet.

A közből s mellékutczákból mind sűrűbb számmal kocognak elő az apró vitézek. Eleinte tél-tul megy a lövöldözés: mindenki harezra mindenki ellen. De a gyermek-elmében is föl-

Juliska a háborút, s aztán, hogy nincs tovább a mulatság, utána tipeg a házba rohanó fiú-seregnek.

FORGÓ JÁNOS.

EGYVELEG.

* Óriási mastodon-csontvázat találtak egy nebraskai közénbányában. Az özönvízelőtti állat egyes csontjai 45 hüvelyk kerületűek voltak.

* Az Egyesült-Államok levélboríték-gyártói szövetségbe léptek, husz nagy gyáros közül 14 lépett be a szövetségbe s az így létesített monopólium következtében csakhamar felhajtották az árakat, az üzleti borítékok ezre 5 cent helyett 15 cent lett. Az összes gyárakban jelenleg naponként mintegy 12 millió levélborítékot készítenek, melyből 8 milliót magában az Egyesült-Államokban fogyasztanak el naponként, a többi külföldre viszik.

* Ablaktörő klub -ot alkotott néhány kalandvágó 8-15 éves bécsi deák s fogadósából mindenik bevert esténként néhány ablakot. Több mint ezer ablaktábla esett az ostoba klub alapszabályainak áldozatául, míg a rendőrség a fiatalokat elcsipte s a klubot feloszlatta.

DOBNER ÖRNAGY, FERDINÁND FEJEDELEM MAGYAR SZÁRMAZÁSÚ SZÁRNYSÉGÉDE.

I. FERDINÁND FEJEDELEM ÉS A BOLGÁR HADSEREG

A tíz évvel ez előtt lezajlott orosz-török háború felszabadította a bolgárokat az azelőtti Tunavilajetet a török rabság alól: a bolgárok a berlini szerződés értelmében visszanyerték nemzeti szabadságukat, függetlenségüket. Így ismerte azt el az európai közvélemény. Azonban a tények egészen mást tanúsítottak Bulgáriában. Fölzabadult ugyan a török uralom alól, azonban a nemzeti függetlenséget még jobban veszélyeztető más uralom alá kerültek — az oroszéba. Nehezen nyomta a bolgár nép vállát a török iga, de legalább nyelvüket, nemzeti jellegüket nem érinté, nem üldözé. Egészen más hatása volt azonban az orosz uralomnak. A magasabb polgári és katonai tisztségeket kivétel nélkül oroszok töltötték be, sőt az egyházi méltóságokat is azok viselték, kik Oroszországban nyerték kiképzésüket. Rövid idő alatt az egész országban általános eloroszosítás került napirendre, miután bolgár ifju kisebb hivatalhoz is csak úgy juthatott, ha előbb kimutatta, hogy tud oroszul.

A komoly bolgár hazafiak csakhamar belátták, hogy csöbörből vödörbe estek, s hogy felszabadítójuk valójában vesztüket akarja, a mit, ilyenformán haladva, hova tovább a legbiztosabban el is ér. Kinták tehát a jelszót, hogy Bulgáriát a fölzsabadítók öldöklő karmai közül ki kell ragadni. Ez azonban sokkal nehezebb munkának bizonyult, mint kiszabadulni a török járom alól.

Hosszú, elkeseredett küzdelem után keresztül vitték, hogy több tekintélyes polgári állást tisztán bolgárokkal töltötték be. Gondoskodtak egy jó papnövelde szervezéséről, hogy ne kelljen minden magasabb rangu papjukat Oroszországon át kapniok, kik orosz levegőt szíva, orosz szellemben nevelődve, a rájuk bizott hívők nemzeti hálamaik nemcsak nem pártolták, de azzal szemben határozottan ellenséges állást foglaltak el, mindenkor készséges eszköz lévén az orosz kormány kezében. Szóval megindult erőteljesen az orosz elleni agitáció, mely mind nagyobb mérvet öltve, általánossá kezdett lenni az egész országban.

Az oroszok ugyan nem jó szemmel nézték a bolgároknak nemzeti függetlenség utáni e törekvését, azonban bizva a hadseregben, melyben orosz tiszték és altiszték voltak alkalmazva, melynek szolgálati nyelve, vezényszavai is oroszok voltak, valamint a fejedelmet környező oroszokban, egyelőre nem fejtették ki határozott ellentállást.

Azonban a nemzet jobbjai, kik nemzeti önállóságukat feltétlenül őrizték, nem állottak meg a féluton, és nem elégedtek meg az eddigi eredménnyel. Alapítottak hadapród-iskolát,

hogy a bolgár családok gyermekei szintén elnyerhessék a tisztí rangot. Az oroszok, nehogy hirtelen elejtsék álarcukat, s egész nyíltan bevallják titkos céljukat, belenyugodtak ebbe is, de csak azzal a kikötéssel, hogy az ilyen iskolát végzett bolgár ifju csupán alantas tisztí rangot viselhesen, a fő és törzstisztek továbbra is oroszok legyenek; bolgár ifju pedig csak akkor nyerhesse el a rangfokozatot, ha a szófiai katonai iskolán kívül az orosz hadi iskolát is sikerrel végezte el. Így foglalt helyet számos bolgár ifju tisztí ranggal a bolgár hadseregben, sőt többen, magasabbra törve, kimentek Oroszországba is, hogy a hadi iskolát ott végezzék.

De ha a Bulgáriában levő oroszok nem fejtették is ki valami elkeseredett ellentállást ez újításokkal szemben, az orosz kormány és maga a császár annál jobban érezte e feletti nem tetszését Sándor fejedelemmel. A dolgok mind válságosabb alakot öltöttek, míg végre a filippopoli unio kikiáltásával teljes szakadás állott be Bulgária és Oroszország között, s kezdetét vette a bolgárok nagy, elkeseredett harca a nemzeti létért.

Egész Európa figyelme Bulgária felé fordult. Annyi azonban bizonyos, hogy az általános rokonszenv megszerzésében, mely e szerencsétlen népet kísérte, első sorban nemzeti hadseregüket illeti a főérdem. Hogy az oroszok a bolgárok biztos bukását előidézzék, parancsot adtak, hogy az összes orosz tiszték és altiszték hagyják ott a bolgár hadsereget. Ez pedig történt akkor, midőn a mozgósított szeb hadsereg a bolgár határnál foglalt ellenséges állást.

Ez a bolgár hadsereg, melynek csekély számu,

tapasztalatlan, ifju alantas tisztje volt csupán, a nagy veszedelem tudatában csodákat mivelt s fényes dicsőséggel állta meg helyét az egész művelt világ bámulatára, egy rendezett és jól szervezett hadsereggel szemben. Mint az orosz-lánok küzdöttek, s babérokkal tértek vissza a hadjárattól, megmentve hazájukat az ellenséges inváziótól.

A háború befejezte után nem változván meg az oroszok magatartása, sőt az ellenséges viszony mindinkább élesebbé válván, az érdemekben gazdag bolgár ifju tiszteket mind magasabb tisztí rendfokozatba juttatták. Incs Európában hadsereg, melynek oly ifju tisztikara volna, mint a bolgáré. De a bolgároknak legkevésbé sincs okuk ezt szégyenlenni, sőt a büszkeség egy bizonyos nemét érzi a bolgár, ha egy 26-28 éves fényes öltözötű őrnagyot vagy alvezredet lát maga előtt. Petróv alvezredes, volt vezérkari főnök, tavalyi hadügyminiszter és jelenlegi katonai akadémiai igazgató, csupán huszonhat éves. Persze, a mi fogalmunk szerinti tiszté s fölött talán mosolyog, azonban vannak körülmények, melyeknek hatása alatt az emberek rohamos gyorsasággal, hirtelen érnek meg nagy feladatokra. Magyarországon ezt szintén láthatuk szabadságharcunk alatt. A tiszték legnagyobb része nálunk is tapasztalatlan ifjakból állott, minden nagyobb katonai elméleti ismeretek nélkül. Ezek az ifjak azonban rövid idő alatt annyira beleélték magukat nagy feladatukba, hogy tetteiket még katonai szempontból is a föltétlen dícséret illeti.

Igy voltak a bolgár tiszték is. Azok a fiatal főhadnagyok, századosok ezredeket, dandárokat,

LEFUVATÁS.

GYALOGOSÍTOTT LOVASSÁG. — SZUBONYT FEL — ELŐRE!

OROSZ KATONASÁG.

Jó tanács aranyat ér! E szavak igazságát kívánt betegség alkalmával érte meg az ember, s ép azért Richter kiadott intézete a **legszívélyesebb** köszönő-iratokban részeseült **«Der Krankenfreund»** (A beteg barátja) című kis illusztrált munka megküldéséért. Abban nagy mennyiségű **legjobb és legteljesebb háziázer** szer kimerítőleg leírva, és egyuttal szerencsésen meggyógyultak mellőcsatolt tudósításaival **bebizonyították**, hogy igen gyakran egyszerű háziázerok elegendőek, hogy egy látásból gyógyíthatatlan betegség rövid idő alatt meggyógyuljon. Ha a betegnek az igazi szer rendelkezésére áll, akkor még **nehéz betegségnél** is gyógyulás remélhető; minél fogva egy beteg se mulassza el levelező-lapon az említett könyv megküldéséért Richter kiadott-intézetéhez. Lépésbe fordulni. Ezen olvasásra érdemes könyv utasítása szerint könnyebben fogja a helyes választást megtenni. — Megjegyzendő az is, hogy a könyv megküldésével a megrendelőre **semmiféle költség** nem hárulik.

Orvosi tanács
hölgyeknek!!
Az aranykor állapotára, birtokosok szepölő és májfélt el-
távolítására károsítóan
a „Südtel”-féle aranykoros
használtassék. Kapható a
„Orvosi gyógyszerárban”
Budapesten, városi-utca-20.

„Ma

gyar Háziasszony“
háztartási és szépiro-
dalmi hetilapnak elő-
fizetési ára:
egész évre frt 6.—
félévre „ 3.—
negyedévre „ 1.50
Mutatványszámok
kiváratra ingyen és
bérmentve küldetnek
A „Magyar Háziasszony“
kiadóhivatala Budapest
nagy-korona-utca 20.

MERTENS ÉS TÁRSA
elsőrangú
fényképészeti műintézete
Erszabettér 7. sz.
a bécsi utca sarkán.
Legnagyobb műterem
csoport - felvételekhez.

Valamennyi külföldi szerzettől előnybe helyezendők, a magyar közön-
ségnél különben már a legjobb hírnévnek és fokozatos elterjedésnek örvendő
a külföldi labdacgyárosok óriási reklámja daczára örvendő, százezer esetben
tiz éven át legjobban megkísérlet és több éveken át a bel- és külföldön
nyert tapasztalatok nyomán, csak növénykivonatból összeállított

Kárpáti egészségi labdacok
melyek biztosan, minden káros következmények nélkül, nem erőszakolva,
hanem minden fájdalom nélkül hatnak: eldugulás, nyálkásodás, étvágyhiány,
gyomorhaja, fejfájások, szédülés, fejfájás, váltóház, aranyér, bőrkütsékek,
sárgaság ellen. Pótolja a keserűízűket, melyek vizenyős ürülést okozóknak.

Védjegy!
Raktárak:
Budapest: Patáky
Károly gyógyszerés-
zék az új épülettel
szemben; Pozsony-
ban: Erdy István
gyógyszerésznél;
Debreczenben:
Mihálovits István
gyógysz.; Kecse-
méten: Molnár Ján.
gyógysz.; Szegeden:
Kovács Albert
gyógysz.; Temes-
várott: Tárazay
István gyógyszerész.

Friedrich Janos
gyógyszerész
Malaczán.
Egy skatulya ára
21 kr.; egy tekercs
6 skatulyával
1 frt. 5 kr.

Csak akkor valódi, ha
minden használati uta-
sítás a fenti védjeggyel
van ellátva.

Fontos értesítés
sorsolandó értékpapir-tulajdonosoknak!!

Több millió forintra rugó nyeresémet hever kifizetetlenül, mert a tulajdonosok nem tudják, hogy sorsjegyük esetleg már rég kibuzatott. A napilapok többnyire elkéve és rendetlenül közlik a huzások kinek még sorsjegye van, nem ér ily lappal cézél, ha többször távol van hazulról. Innen a közismeretes tény, hogy alig van huzás, melynél elő nem fordulna, hogy nyeresémetek fél som vártatnak. De más fénykezes veszteség is mindennapi dolog. A kinek a legkevesebb nyeresémetnyel huzatott ki az értékpapirja, azzal, hogy ki nem cserélheti, elveszti kilátását nagyobb nyeresémre.

mindössze 40 krajczárért
az összes tudomásomra adott értékpapirok eddigi valamennyi huzását ellenőrzöm és azonfelül az összes huzásokat egy éven belül.
Meltóztatassék tehát a birtokában levő huzásnak a sorsjegyekben beküldeni vagy személyesen bejelenteni, vagy postautalványval, vagy — a mi legelőszöb-
levélben tessék beküldeni.
Ezért én küldök bélyegzett nyugtát a 40 krajczárért, ha valamely papirja a bejelentés napjáig huzatott. Ha nyomban zárt levélben küldök értesítést.

Első osztrák-magyar sorsjegy-ellenőrző iroda
bank- és ERNYEI A. H. Budapest, V.,
váltóház Dorottya-u. 5.
Az értékpapirok és sorsjegyek biztosítására
árfolyam-veszteség ellen a törlesztés, illetve a legkisebb nyeresémetnyel való huzás esetében, különösen figyelmét kérem.
Prospectusok kívánatra ingyen és bérmentve.

A FRANKLIN-TÁRSULAT kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvkereskedésben kapható — az osztr. tartományok számára Szelinski György császári királyi egyetemi könyvtárosnál, Bécsben, I., Stefansplatz 6.

A MAGYAR NŐK
HÁZI NAPTÁRA
1888-IK SZÖKŐ ÉVRE.
Szerkeszti BENICZKY IRMA.
XX. évfolyam. — Ára füzve 60 kr.
65 krnak előleges (postautalványon való) beküldése után a naptárt bérmentve küldjük.

Tartalom: Naptári rész, szerk. Tóth Mike S. J. tnr. — Kamatszámítás. — Bélyegekről. — Naptárjegyzék lapok. — A gyermek Krisztus (képekkel). Szász Károlytól. — Feltámadás. — A mit az angyal hoz (képpel). Kuliffay Izabellától. — Fényezés, pazarlás. — Meglepetés (képpel). Kuliffay Izabellától. — Ártalmas-e a nyitott ablak éjjel? — Hasznos tudnivalók. — Mulattató rész. — És ő legyen a te urad. Igaz történet. Az életből merítette. Rudorff E., fordította Kuliffay Izabella. — Estima (képpel). — Karácsony ünnepe Spanyolországban. — Magyar vásár Londonban (képpel). — Fesztivál (2 képpel). — A kárvalottak (képpel). Fesztivál (képpel). — A fővények. Rege. Vay Adélmá bárónőtől. — A divat hobortjai (képekkel). — Hajviselet a múlt századból. — Radna (Aradmegyében) (képpel). — A szerelem hatalma. Elbeszélés Godin A.-tól. — Jégsport Amerikában (képpel). — A Duna forrása (képpel). — Gondolatok. — Magyarországon tartatni szokott országos vásárok jegyzéke. — Hirdetések.

A «FRANKLIN-TÁRSULAT» kiadásában Budapestben megjelent a minden könyvkereskedésben kapható — az osztrák tartományok számára SZELENSKI GYÖRGY cs. k. egyet. könyvtárosnál Bécsben I., Stefansplatz 6.

KERESKEDELMI SZÓTÁR
A M. TUD. AKADÉMIA ÁLTAL KIKÜLDÖTT SZAKBIZOTTSÁG
KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL.
SZERKESZTETTÉK
BALLAGI MÓR és GYÖRGY ALADÁR.
A MAGYAR TUD. AKADÉMIA KIADÁSA.
I. Német-magyar rész. II. Magyar-német rész.
A két kötet ára füzve 5 frt, vászonkötésben 5 frt 60 kr.
A két kötet csak együtt kapható.

3. SZÁM. 1888. BUDAPEST, JANUÁR 15. XXXV. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt, POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: fél évre ... 6 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: egész évre 8 frt, POLITIKAI UJDONSÁGOK: fél évre ... 4 * Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: egész évre 6 frt, POLITIKAI UJDONSÁGOK: fél évre ... 3 * Külföldi előfizetésekre a postaiar megfizetésű viteldij is csatolandó

THAN KÁROLY.

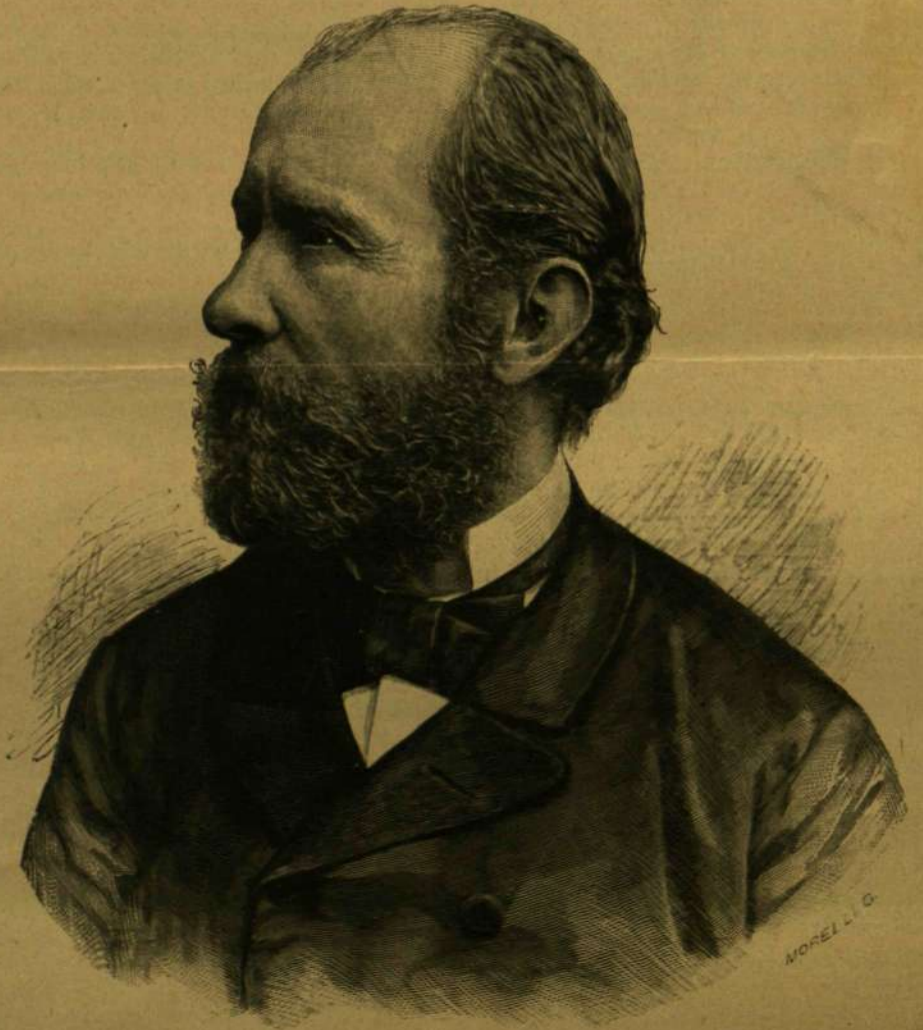
Miódön a tudomány barátai a tudományak valamely előkelő fejlesztőjét alkalmilag megünnepelik, azt rendszeren bizonyos szerénységgel cselekszik, mintha az alkalmat inkább csak családi jellegűnek kívánják tekinteni. De a nagy közönségnek valamint magához a tudományhoz ép úgy annak kitünő művelőiehez is kétségtelen joga van s e jog nevében térünk mi is vissza a jelen alkalommal egy a mult év folyamán csendben, zajtalanul lefolyt ily ünnepre, mely bár zárt körben óhajtott maradni, de mint a valódi érdem számára meghozott elismerés, bizonynyal érdekelni fogja a nemzeti művelődés minden igaz barátját.

A budapesti kir. tud. egyetem vegytani intézete volt az ünnep színhelye. Dr. Than Károly egyetemi tanárt, az intézet igazgatóját keresték fel egykori és jelenlegi tanítványai, hogy 25 éves rendes tanárságának emlékére üdvözöljék. Ő maga kötötte ki, hogy a nyilvános tüntetés kizárassék s így csak a legközelebb álló családtagok, tanítványai, s jó barátai vettek részt az ünnepélyben. Munkában megöszült kártársak a méltánylás és elismerés, munkára nevelt tanítványok a hálás megemlékezés hatása alatt kiáltották azt az «éljen»-t, a mely épen úgy megillelte a multat, mint a mily örömmel hangzott fel a jövőért.

Dr. Lengyel Béla mint legrégibb tanítványa üdvözölte s díszes albumot nyújtott át neki. Az album becsületére válik a magyar művészetnek és iparnak. Festészet, szobrászat és műipar olyan kitünő alkotása, a milyenhez hasonlót Magyarországon még nem sokat készítettek. Az album disznóbőr antik kötés, kívül egyetlen díszítés a domborművű két babérgaly, melyek egy pongyolán odavetett szalagot fonnak át, a következő felírással: «Apáti dr. Than Károly 1886/7». A díszit Loránfi tanár modellálta, az albumot pedig Morzsányi jól ismert műhelyében kötötték. A belső díszítés egyaquarell-czimlapból s négy olajfestésből áll, mind Roskovics Ignác festőművész kezétől. A czimlapon éremalakú sikerült arcképe van Than tanárnak szimbolikus díszítés közepe; a négy képhez életének vezetésebb mozzanatai szolgáltattak tárgyat. Az első az 1849 január 4-én vívott vízaknai ütközet részlete, melyben 14 éves korában vett részt s akkor meg is sebesült; a második a régi laboratorium épületének újvilág-utcai bejáratát s az új vegytani intézet egy részét mutatja, amaz esteli, ezt reggeli derült világításban; a harmadik a har-

kányi fürdőt, a negyedik a Margitszigetről a víz-
esést állítja előnkbe. Mindkettő nemcsak azért van megörökítve, hogy az ásványvizek Than által nagy gonddal végrehajtott analíziseire emlékeztesen, hanem főleg azért, mert e vizek közül a harkányi döntőleg hatott a szénoxysulphid fölfedezésére s fényt is vetett arra a kérdésre, hogy a kénes vizek némelykor miféle ok folytán nyérik hidrogensulphid tartalmukat. Az album többi részét az üdvözlő irat, melyet dr. Ilosvay Lajos mtegyetemi tanár fogalmazott, s mintegy kilencszáz aláírás töltik be; közöttük tan-és közegész-ségűgyünk nevezetesebb képviselőinek aláírásai.
A hazában alig van művelt ember, a ki Than Károly nevét ne ismerné, s ne tudná róla, hogy egyetemi tanulmányaiiban gyorsabban haladhatott. Érezvén azonban azt is, hogy előtanulmányai magasabb tudományos kiképezetetéshez szilárd alapot nem biztosítanak, nagy szorgalommal

megyében s 1848 október havában, tehát alig 14 éves korában, már ott találjuk, a hol az élet kipróbálja a maga emberét. Az erdélyi hadműveletekben mint honvédtüzér vett részt, és Bem hadseregében mint főlövésznek, majd mint tüzermesternek, kilencz ízben volt alkalma a csataterén állani ki a tűzpróbát. Tüzérsége alatt különös kedvet kapott a khemia tanulására s miután azt hitte, hogy vágyát leginkább gyógyszer-tárban érheti el, gymnazialis tanulmányait félben hagyván, gyógyszerészsé lett. Már gyógyszerészgyakornok korában Szimonides Antal és Rohrbach Antal vezetése alatt sok khemiai ismeret sajtátított el s ennek köszönhetette, hogy egyetemi tanulmányaiiban gyorsabban haladhatott. Érezvén azonban azt is, hogy előtanulmányai magasabb tudományos kiképezetetéshez szilárd alapot nem biztosítanak, nagy szorgalommal

THAN KÁROLY.